نگاه

ضرورت عبور از دروازه‌های بسته تاریخ برای کسب منافع ملی

اردشیر زارعی‌قنواتی

● در حوزه دیپلماسی زمانی فرامی‌رسد که معادلات گذشته به‌دلیل تحولات جدید دچار دگرگونی و تغییر اساسی می‌شوند و این یک نرم معمول و تا حدودی جبری، در عرصه سیاسی است. اهمیت چنین رخدادها و تحولاتی به‌خصوص در وضعیت بن‌بست‌ها و بحران‌هایی که از فضای مألوف روزمره و تاکتیکی به عرصه مناسبات تاریخی ربط پیدا می‌کند، از اهمیت فزون‌تری برخوردار می‌شود. به‌همین‌دلیل تغییر در معادلات سیاسی - تاریخی برای دو موجودیت متخاصم، مشخصا از نرم‌ها و کنش‌های معمول دیپلماتیک پیروی نکرده و به یک عزم جدی دوجانبه و بسترسازی چندبُعدی برای عبور از «دیوارهای بی‌اعتمادی» و «تعادل‌بخشی» به کسب منافع ملی در یک فضای متفاوت و بستر مساعد بستگی خواهد داشت. بدون تردید چنین بستری فراهم نمی‌شود مگر آنکه از قبل هردو بازیگر رقیب به این یقین رسیده باشند که تداوم راه و سیاست گذشته به سود منافع ملی دو طرف نیست و از طرف دیگر در افق سیاسی چشم‌انداز روشنی از مصلحت عمومی و منفعت ملی قابل مشاهده باشد. در موقعیت‌های اینچنینی به‌دلیل سوابق دشمنی‌های تاریخی و معادلات با «حاصل‌جمع صفر» هیچ راه برون‌رفتی بدون بازگشت از این چرخه معیوب و تفاهم حول تنظیم مناسبات تازه در چارچوب «مصالحه» و پذیرش توازن مشروع در تأمین منافع دوسویه برای حوزه دیپلماسی وجود ندارد. در جهان سیاست هیچ موجودیت و جایگاهی بدون درنظرگرفتن منطق بازی‌های متفاوت در موقعیت‌های جنگی یا صلح نمی‌تواند به تصور کشیده شود ولی نکته مهم دراین‌باره، تشخیص درست و زمان مناسب برای اتخاذ تغییر در استراتژی و تاکتیک حول کسب منافع ملی است. روز جمعه ۲۹ می، یکی از دو خبر اصلی تمام رسانه‌های بین‌المللی به خروج کوبا از فهرست حکومت‌های حامی تروریسم توسط دولت «باراک اوباما» اختصاص داشت. این اقدام دستگاه سیاست خارجی آمریکا در راستای حدود یک سال دیپلماسی پنهان و آشکار با وساطت پاپ «فرانسیس» بین هاوانا و واشنگتن بود که گام‌به‌گام به سمت عادی‌سازی روابط بین دو کشور و پایان‌دادن به جنگ سرد بین دوطرف سوق یافته است. بیش از ۶۳ سال خصومت آشکار و ۳۳ سال بعد از گنجاندن کوبا در فهرست کشورهای حامی تروریسم آمریکا، هم‌اکنون دو کشور با نگاه پراگماتیستی به حوزه سیاست، ضمن عبور از فضای دشمنی گذشته، در مسیر مصالحه‌ای قدم برداشته‌اند که در آینده نزدیک می‌تواند با حفظ منافع ملی دو کشور پروسه عادی‌سازی روابط را در جهت درست تنظیم کند. در تمام این سال‌ها کوبا در شرایطی که زیر شدیدترین نظام تحریم‌های ایالات‌متحده قرار داشت، به‌لحاظ عدم وجود فساد و شکاف عمده بین دولت - ملت موفق شده بود به‌طور نسبی عدالت اجتماعی در نظام سیاسی خود را حفظ کرده و به بالاترین استانداردها در زمینه آموزش، بهداشت و اشتغال دست پیدا کند. عادی‌سازی روابط واشنگتن - هاوانا جدا از اصل موضوع، در درون خود حاوی یک درس در حوزه روابط بین‌الملل و فعال‌سازی دستگاه دیپلماسی برای کسب منافع ملی در خط مقدم مبارزه سیاسی است. با توجه به هم‌زمانی تحرکات دیپلماتیک کوبا- آمریکا با مذاکرات هسته‌ای ایران گروه ۵+۱ که از قضای روزگار در اینجا هم اختلاف و مناسبات اصلی بین روابط متشنج تاریخی تهران- واشنگتن است، در مقایسه برای میزان ریسک و موفقیت می‌تواند، قابل‌توجه باشد. اینکه چرا رهبران کوبا و آمریکا که سابقه دشمنی آنان بیش از دوبرابر نمونه مشابه (ایران) است و به‌لحاظ ساخت و نظامِ کاملا متمایزِ سیاسی- اقتصادی، توانسته‌اند به‌سهولت در مسیر تفاهم حرکت کنند، ولی در مورد ایران دیپلماسی همواره با منطق «یک گام به پیش، دو گام به پس» به‌سختی روند حرکتی خود را طی می‌کند. برای بررسی موضوع و چرایی این موقعیت، می‌توان چند دلیل عمده درونی و بیرونی را به اجمال بر شمرد که هرکدام در نوع خود بعضا تعیین‌کننده هستند. اول اینکه در کوبا به‌واسطه تحریم‌ها، هیچ طبقه اقتصادی و الیگارشی سیاسی- اجتماعی مافوق قاعده هرم اجتماعی شکل نگرفت و به اصطلاح «کاسبان تحریم» موقعیتی مانند ایران که منافع خود را در تضاد با حل‌وفصل مناقشه می‌دانستند، منافع ملی را قربانی منافع شخصی و گروهی نکرده‌اند. دوم میدان نبرد هاوانا- واشنگتن در نقشه جغرافیای سیاسی مدرن تعیین شده است و مناقشات فرقه‌ای جای چندانی برای آرایش میدان رزم نداشته، درصورتی‌که تضاد تهران- واشنگتن در بیشتر مواقع در دایره‌ای بسته اسیر بوده است. سوم اینکه مناقشه کوبا- آمریکا در منطقه آمریکای لاتین انجام می‌گیرد که تقریبا تمام کشورهای منطقه، نزدیکی بنیادین یا حداقل سمپاتی مثبتی نسبت به هاوانا دارند تا جایی که واشنگتن، کوبا را دروازه ورود به منطقه می‌داند، اما در مورد منطقه خاورمیانه این برعکس است و محور محافظه‌کار عربی به‌همراه ترکیه در چارچوب منازعات فرقه‌گرایانه، خود را در تقابل با تهران دانسته و چندان مایل به پذیرش تفاهم بین ایران- آمریکا نخواهند بود.

دست‌اندازهای تور هسته‌ای

توصیه ظریف به ۱+۵: مسائل جانبی را وارد نکنید

جان کری در این دوچرخه سواری دچار شکستگی پا شد/ عکس: Gettyimages

شرق: همچنان مشغول نوشتن هستند. هم می‌نویسند و هم مذاکره می‌کنند. تیم مذاکره‌کننده ایران و ۱+۵ در پنجمین دور مذاکره پس از بیانیه لوزان، مشغول نوشتن متن نهایی توافق جامع هسته‌ای هستند تا براساس راه‌حل‌های به‌دست‌آمده توافق جامع را دست‌یافتنی کنند، اما هنوز موارد اختلافی کم نیست. سیدعباس عراقچی، عضو ارشد تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای ایران، پس از مذاکره شش‌ساعته جان کری و جواد ظریف در روز شنبه گفت: «اختلافات بر سر متن توافق جامع همچنان باقی است».

بررسی راهکارهای جدید برای بازرسی‌ها

محمدجواد ظریف پس از پایان نشست هسته‌ای یک‌روزه ژنو در گفت‌وگو با صداوسیما با بیان اینکه اختلافات موجود میان طرف‌های مذاکره، هم فنی و هم سیاسی است، افزود: «به نظر می‌رسد این وظیفه مذاکره‌کنندگان است تا تلاش کنند با راه‌حل‌هایی که در لوزان به توافق رسیدیم، بدون زیاده‌خواهی و واردکردن مسائل جانبی کار نگارش متن را به پایان برسانیم». وی با اشاره به اینکه همچنان نکات اختلافی متعددی وجود دارد، اضافه کرد: «در نشست‌های متعدد تلاش خواهد شد این اختلافات به حداقل برسد و در جلسه آینده وزیران بررسی شود». وی همچنین درباره موضوع مصاحبه با دانشمندان و بازرسی از مراکز نظامی گفت: «در این‌باره دیدگاه‌هایی از قبل مطرح کرده بودیم و مقام‌معظم‌رهبری هم تأکید کردند و ما هم در این‌باره تأکید کردیم و قرار شد راهکارهای دیگری برای حل‌وفصل آن بررسی شود».جان کری، وزیر خارجه آمریکا، البته بعد از پایان مذاکره با ظریف، مذاکرات روز شنبه را «بسیار خوب و مثبت» ارزیابی کرد. درهمین‌حال، بهروز کمالوندی، سخنگوی سازمان انرژی اتمی، هم ورود بازرسان آژانس به سایت‌های نظامی را در حوزه مباحث حاکمیتی دانست و تأکید کرد: «این اجازه داده نمی‌شود که هرگاه دلشان خواست به این سایت‌ها وارد شوند».

ادعای رویترز درباره توافق بر سر بازگرداندن تحریم‌ها

دیروز رویترز مدعی شد اعضای گروه ۱+۵ درباره شیوه احیای تحریم‌های سازمان‌ملل علیه ایران در صورت نقض توافق جامع هسته‌ای به توافق رسیده‌اند. مقامات غربی به «رویترز» اعلام کردند، به‌عنوان بخشی از توافق جدید درباره بازگشت سریع تحریم‌های سازمان‌ملل علیه ایران، هرگونه نقض احتمالی مفاد توافق نهایی از سوی ایران توسط پنل حل اختلاف که احتمالا شامل اعضای ۱+۵ و ایران می‌شود، پیگیری و ارزیابی و در نهایت یک ایده غیرالزام‌آور مطرح می‌شود. براین‌اساس هنوز معلوم نیست که احیای تحریم‌های ایران در شورای امنیت با رأی‌گیری در شورای امنیت خواهد بود یا بدون رأی‌گیری که اگر با رأی‌گیری باشد، این می‌تواند یک موفقیت برای هیأت مذاکره‌کننده ایران محسوب شود.

مرور آنچه گذشت

اما عراقچی شنبه‌شب پس از پایان مذاکره دوجانبه دو وزیر خارجه که در بخشی از آن معاونان هم به آنها پیوستند، گفت: «در این نشست یک‌بار دیگر به‌طور کامل همه موضوعات مرور شد. با این شرایط همچنان اختلافات و تفاوت‌ها باقی است». عراقچی از ادامه مذاکرات با حضور معاونان و کارشناسان ۱+۵ با ایران در روز پنجشنبه این هفته در وین خبر داد. این درحالی است که یک مقام ارشد وزارت خارجه آمریکا روز شنبه در ژنو گفته بود: «در مذاکرات هسته‌ای ایران و ۱+۵ طی هفته‌های اخیر در وین برای تدوین پیش‌نویس توافق سیاسی و همچنین سه ضمیمه فنی، پیشرفت اساسی به دست آمده است». این دیپلمات آمریکایی یادآور شد که برنامه کاری جان کری، وزیر خارجه آمریکا، در ماه ژوئن (خرداد/تیر) به منظور تمرکز بیشتر وی بر موضوع مذاکرات هسته‌ای، تنظیم شده است. ضرب‌الاجل این دور از مذاکره تا ۱۰ تیرماه است. البته طرف ایرانی گفته مقید به زمان نیست و خواستار توافقی خوب است. درهمین‌حال بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر رژیم‌صهیونیستی، همچنان از برنامه هسته‌ای ایران و روند مذاکرات اظهار نگرانی می‌کند. نتانیاهو که یک روز پس از دیدار وزرای خارجه ایران و آمریکا، صحبت می‌کرد، گفت: «برنامه هسته‌ای ایران مایه نگرانی عمیق ماست».

روایت نیویورک‌تایمز از دیدار ظریف و کری

روزنامه نیویورک‌تایمز در گزارشی از ژنو به نقل از یک مقام وزارت خارجه آمریکا با اشاره به مذاکرات جان کری و محمدجواد ظریف نوشت: «این نشست شش‌ساعته، کامل و جامع بود». به نوشته این روزنامه، عجله برای توافق ممکن است به‌نفع ایران تمام شود و آمریکا و شرکای مذاکره‌کننده‌اش مجبور به اعطای امتیازاتی شوند». درحالی‌که فرانسه اجازه بازرسی از مکان‌های نظامی و مصاحبه با دانشمندان هسته‌ای ایران را برای توافق ضروری دانسته، مقامات ایرانی رسما به طرف غربی اعلام کرده‌اند که این اجازه را نخواهند داد.

کری در بیمارستان، ظریف در مسکو ادامه مذاکرات در وین

دیروز و پس از پایان مذاکرات ظریف و کری، وزیر خارجه آمریکا دچار یک سانحه و در بیمارستان بستری شد. به گزارش ای‌بی‌سی، جان کری، وزیر خارجه آمریکا، در پی حادثه‌ای هنگام دوچرخه‌سواری در شرق فرانسه، با هلیکوپتر به بیمارستانی در سوئیس منتقل شد. پس از انجام رادیولوژی در بیمارستان سوئیس اعلام شد که وزیر خارجه آمریکا از ناحیه استخوان ران پای راست دچار شکستگی شده است. وی قرار است برای ادامه درمان به بوستون آمریکا منتقل شود. فیلیپ همموند، وزیر خارجه انگلیس، در پیامی که در صفحه توییتر خود منتشر کرد، از حادثه‌ای که برای جان کری پیش آمده، اظهار تأسف و اظهار امیدواری کرده همتای آمریکایی‌اش به‌زودی سر کار خود حاضر شود. از سویی دیگر محمدجواد ظریف هم روز پنجشنبه در مسکو و در حاشیه نشست امنیتی مسکو با سرگئی لاوروف، وزیر خارجه روسیه، دیدار و گفت‌وگو خواهد کرد. روز شنبه هم مذاکرات در وین ادامه پیدا خواهد کرد. البته هم‌اکنون معاونان و کارشناسان برای ادامه مذاکره بر سر نگارش متن در وین حضور دارند. قطعا هرروزی که به پایان ضرب‌الاجل ژوئن نزدیک شویم، سرعت تحولات افزایش یافته و کسب خبر از مفاد آن دشوارتر خواهد شد.

دبیر شورای‌عالی امنیت ملی اعلام کرد:

اولین نفر در فهرست مصاحبه‌های هسته‌ای هستم

شرق: علی شمخانی، دبیر شورای‌عالی امنیت ملی کشور، شنبه‌شب در برنامه تلویزیونی «نگاه یک» درباره تحولات منطقه و اظهارات نماینده دبیرکل سازمان ملل در امور یمن، گفت: «آنها اعلام کردند مسئله یمن از طریق راهکار یمنی- یمنی در حال حل‌وفصل بود، اما به یک‌باره صبح روز بعد از تفاهم میان گروه‌های داخلی یمن، عربستان به این کشور حمله کرد. ازاین‌رو معتقدم جنگ در یمن نیابتی نیست، بلکه قتل عام یک ملت بی‌دفاع است». او تأکید کرد: «کسی در منطقه قصد توسعه جغرافیایی ندارد. ایران نیز نه از اول انقلاب و نه در طول ۳۶ سال گذشته و براساس آموزه‌های دینی‌اش به‌دنبال چنین هدفی نبوده است، اما این به معنی آن نیست که نسبت‌به خشونت علیه مردم مظلوم و مسلمان و اهل سنت منطقه بی‌تفاوت باشیم».

۳ خط قرمز ایران در عراق

به گزارش ایسنا، نماینده مقام‌معظم‌رهبری در شورای‌عالی امنیت ملی، در این برنامه همچنین با بیان اینکه حملات تکفیری‌های تروریست به عراق و سوریه به بهانه حمایت ایران از حاکمان آنهاست و با فتح پایتخت‌های آنها می‌خواهند به پایتخت ایران برسند، افزود: «نه اینکه نخواستند به ایران برسند، بلکه نتوانستند. همان‌طور که از سوی مراجع ذی‌ربط اعلام شد، آنها قصد داشتند در قالب تیم‌هایی تروریست در برخی نقاط و مراکز مذهبی، بمب منفجر کنند. نه اینکه به ایران بیایند، بلکه با طراحی و سامان‌دهی افرادی اقداماتی را صورت دادند، اما قبل از اقدام منهدم شدند». وی درباره اظهارات وزیر کشور مبنی‌بر اینکه تکفیری‌ها به ۵۰کیلومتری مرزهای ایران نزدیک شده بودند، با تأکیدبر اینکه که «نزدیکی تکفیری‌ها به مرزهای ما بحث جدیدی نیست و مربوط به سال ۱۳۹۳ است»، افزود: «آنها یک زمان تا خانقین پیش آمدند، اما منهدم شدند. ما سه خط قرمز در عراق داشتیم؛ اول مرزهای‌مان، سپس تهدید بغداد و سوم عتبات عالیات. ما به کمک ملت عراق ازجمله کردها، عرب‌ها، اهل سنت و شیعیان و دولت این کشور که از کشورهای مختلف ازجمله ایران برای مقابله با داعش درخواست کمک کرده بود و نیز حمایت مرجعیت راه آنها را سد کردیم و اجازه نخواهیم داد تهدیدی علیه ایران شکل گیرد».

مذاکرات هسته‌ای برای آینده ایران در منطقه مهم است

دبیر شورای‌عالی امنیت ملی در ادامه این برنامه درباره دلایل نیاز آمریکا به مذاکره گفت: «آنها در سال ۹۱ از سوی یک کشور ثالث اعلام کردند برنامه غنی‌سازی ایران را به رسمیت می‌شناسند و این در انتهای کار دولت قبل بود و اصولا پذیرش این موضوع شرط مذاکره و حل‌وفصل مسئله هسته‌ای بود و حالا در مسیر مذاکرات خیلی چیزها نسبت‌به سال‌های گذشته تغییر کرده است». شمخانی توافق خوب را توافقی خواند که در آن محتوای فنی مدنظر ایران محقق شده باشد و پیامدهای پس از توافق یا عدم توافق موقعیت راهبردی ایران را اعتلا بخشد؛ چرا که مسئله هسته‌ای در سال‌های آینده ریشه‌ها و تأثیراتی به جا می‌گذارد که برای آینده ایران در منطقه مهم است. او تأکید کرد: «موضوع هسته‌ای در نهایت موقعیت راهبردی ایران را تعریف خواهد کرد و اینکه به چه بازیگری در منطقه تبدیل می‌شویم، بنابراین مسئله فراتر از صرف موضوعات فنی، سیاسی و حقوقی است البته محتوای توافق را فدای فضای بعد از آن نمی‌کنیم، در این میان برای رسیدن به ضرب‌الاجل مذاکرات هم شتاب یا تعلل نمی‌کنیم».

اولین نفر خودم هستم

نماینده رهبری در شورای‌عالی امنیت ملی تصریح کرد: «موضوع هسته‌ای فراتر از بحث دولت‌هاست و به مفاهمه و هم‌گرایی نیازمند است تا در اجماع حل‌وفصل شود. حتی اگر توافقی صورت نگیرد باید بر سر آن اجماع باشد». دبیر شورای‌عالی امنیت ملی درباره موضوع بازرسی‌ها با بیان اینکه مذاکره‌کنندگان ایران اعلام کردند این موضوع به علاوه مصاحبه با دانشمندان ایرانی در دستور کار مذاکره نیست، گفت: «همان طور که مقام‌معظم‌رهبری اعلام کردند ما زیر بار چنین مسئله‌ای نمی‌رویم. اصرار آنها برای بازرسی بی‌فایده است، چرا که هر نوع بازرسی براساس ان‌پی‌تی و پروتکل الحاقی حدوحدود قانونی دارد. آنها با ادعاهای واهی با همین بهانه فعالیت‌های نظامی در برنامه هسته‌ای ایران ما را تحریم کردند، اما امروز مشخص شده که تمامی آن اسناد جعلی است. حالا چه شده به دنبال بازرسی هستند؟ ایران به طور شفاف اعلام کرده است این اسناد جعلی است». شمخانی درباره درخواست آنها برای مصاحبه با دانشمندان ایرانی گفت: «در مقطعی آنها با برخی از افراد مصاحبه کردند، اما هیچ وقت ننوشتند از پاسخ‌ها قانع شدند و بعد از آن سه نفر از دانشمندان کشور ما که آژانس از آنها باخبر بود ترور شدند. چه نسبتی بین این دو مسئله وجود دارد؟ ما نمی‌پذیریم ایران یک استثنا باشد و این مسئله مورد تأیید برخی کشورهای عضو گروه ۱+۵ نیز هست». وی در پاسخ به اینکه طرف مقابل فهرستی ۲۳ نفره برای مصاحبه به ایران داده است، این افراد چه کسانی هستند، با بیان اینکه اولین نفر خود من هستم، ترتیب قرارگرفتن اسامی این فهرست را «مسخره» خواند و گفت: «اگر توانستیم به توافق برسیم که چه بهتر، اما اگر این طور نشد صدمه‌ای به ما وارد نمی‌شود».

بذرپاش از درخواست مصاحبه با شمخانی، عباسی و دانشجو خبر داد

تسنیم: مهرداد بذرپاش، نماینده مخالف دولت از قرارگرفتن نام اشخاصی چون علی شمخانی، دبیر شورای‌عالی امنیت ملی، فریدون عباسی، رئیس سازمان انرژی اتمی در زمان احمدی‌نژاد و برخی مسئولان دولت سابق همچون کامران دانشجو، وزیر علوم دولت قبل در فهرست ۲۳نفره آمریکایی‌ها برای بازجویی خبر داد و گفت: از دبیر شورای‌عالی امنیت ملی و فرماندهان نظامی کشورمان قصد بازجویی دارند، کدام عقل سلیم در کجای دنیا این نسخه را تجویز می‌کند؟ گفته بودیم موضوع هسته‌ای بهانه‌ای برای ورود به حوزه دفاعی و نظامی کشور است. تیم مذاکره‌کننده ما وظیفه پیداکردن راه‌حل برای بازجویی فرماندهان نظامی را ندارد، بلکه وظیفه آنها بستن تمام راه‌حل‌ها برای بازجویی از فرماندهان نظامی کشور است. از کجا معلوم اگر با همین روال پیش برویم، آمریکایی‌ها فردا لیست مصاحبه یا بازجویی از سران قوا یا شخص رئیس‌جمهور را روی میز مذاکرات قرار ندهند؟

ادامه از صفحه اول

پروتکل الحاقی؛ گزینه بی‌خطر

به این سازوکار نیز اصطلاحا «دسترسی مدیریت‌شده» (یا Managed access) می‌گویند. (این اصطلاح عینا در ماده ۷ متن پروتکل الحاقی آمده است تا دغدغه ۱۳۰ کشوری را که - مانند ایران - خواستار حفاظت از اطلاعات نظامی و اسرار امنیتی خود هستند برطرف کند. پس برخلاف برخی اتهامات ناروا، اصطلاح «دسترسی مدیریت‌شده» به هیچ عنوان «بازی با کلمات» یا ابتکار آقای دکتر عراقچی برای گریز از پاسخ‌گویی نیست!) هدف از «دسترسی» به مراکز غیرهسته‌ای نیز عمدتا نمونه‌برداری از محیط زیست (یا Environmental sampling) است تا بازرسان از میزان رادیواکتیوتیه و آلودگی هسته‌ای حوالی این تأسیسات باخبر شوند. پس به‌طور خلاصه، بحث بر سر بازکردن و اجازه دسترسی به مراکز نظامی نیست. بحث بر سر پذیرش یک نظام بازرسی است که در آن احتمال می‌رود بازرسان «تقاضای دسترسی» به مراکز نظامی را - که احیانا پس از مذاکره و توافق بر سر مدالیته‌های امنیتی، به‌صورت مدیریت‌شده انجام خواهد شد - مطرح کنند. حال، با این مقدمه، دو گزینه پیش‌رو داریم:

۱) می‌توانیم - به دلیل وجود احتمالِ طرح این درخواست- از هم‌اکنون اعلام کنیم پروتکل را نمی‌پذیریم و از سر میز مذاکره بلند شویم. در این صورت، قطعا «توافق هسته‌ای» در کار نخواهد بود. تحریم‌ها به‌سرعت تشدید خواهد شد؛ قطع‌نامه‌های جدیدی از جانب شورای امنیت علیه ایران تصویب و کنگره آمریکا وارد عمل خواهد شد. شکاف کنونی میان کاخ سفید و کنگره به سرعت پُر خواهد شد؛ اختلاف عمیق میان اسرائیل و آمریکا بر سر توافق هسته‌ای برطرف خواهد شد و ازهمین‌رو به سرعت به سمت مقابله مستقیم با کشورهای غربی و آمریکا خواهیم شتافت.

۲) می‌توانیم پروتکل را بپذیریم تا توافق «برجام» منعقد شود، با علم به اینکه همواره این امکان را خواهیم داشت که در صورت طرح درخواست دسترسی به مراکز نظامی، این درخواست را - چنانچه مغایر با امنیت ملی تشخیص داده شود - رد کنیم.

معتقدم گزینه دوم از این نظر قابل‌تأمل است که اولا احتمال طرح درخواست دسترسی به مراکز نظامی حساس چندان زیاد نیست؛ چراکه آژانس و کشورهای غربی هم مانند ما تمایل چندانی به برهم‌خوردن توافق ندارند. اما چنانچه چنین تقاضایی مطرح کردند، تازه باید بر سر نحوه دسترسی و «مدیریت» آن با ایران به توافق برسند. اگر هم بر سر نحوه «مدیریت» دسترسی به توافق نرسیدیم، سازوکار حل اختلاف در توافق‌نامه وجود دارد که می‌توانیم برای حل مسئله به آن مراجعه کنیم. اگر این سازوکار هم مؤثر واقع نشد و باز هم با بازرسان به نتیجه نرسیدیم، نهایت امر این است که توافق به‌هم خواهد خورد (یعنی تازه به گزینه اول بازخواهیم گشت).

اما تفاوت برهم‌خوردن توافق در گزینه دوم نسبت به گزینه اول این است که اولا پس از انعقاد توافق، بازگشت تحریم‌ها بسیار دشوارتر از امروز خواهد بود. به این دلیل که شورای امنیت، در یک قطع‌نامه فصل هفتمی، ضامن توافق هسته‌ای خواهد شد. درنتیجه، فرایند بازگرداندن تحریم‌ها به آسانی و سادگی امروز نخواهد بود. بخشی از حاکمیت آمریکا نیز - که برای انعقاد توافق هسته‌ای با کنگره درافتاده و هزینه‌های سیاسی زیادی پرداخت کرده - به این راحتی اجازه شکست آن را نخواهد داد. ضمن اینکه در حد فاصل میان انعقاد قرارداد و احیانا به‌هم‌خوردن آن (که ممکن است چند ماه یا چند سال طول بکشد)، قراردادهای تجاری و اقتصادی زیادی میان بنگاه‌های اقتصادی غرب و ایران منعقد خواهد شد. همین امر خود مانع مهمی بر سر بازگرداندن تحریم‌ها خواهد بود. مضاف بر اینکه افکار عمومی نیز الزاما مدافع موضع طرف مقابل نخواهد بود؛ چراکه این ایران نبوده که میز مذاکره را ترک کرده بلکه آژانس یا کشورهای غربی بوده‌اند که با طرح خواسته‌های غیرمعقول، موجب شکست توافق شده‌اند. درهرحال، با پذیرش پروتکل چیزی از دست نخواهیم داد؛ چراکه در هیچ مقطعی هیچ چیز ما را وادار به پذیرش بازرسی‌ای که مغایر با امنیت ملی تشخیص داده شود، نخواهد کرد.

اما اگر از هم‌اکنون - یعنی پیش از انعقاد توافق هسته‌ای - به‌دلیل وجود «احتمال» طرح درخواست بازرسی و پیش از به آزمون‌گذاشتن بازرسان، مذاکرات را به شکست بکشانیم، نه‌تنها مستقیم و بدون اطاله وقت وارد رویارویی با غرب می‌شویم، بلکه این سؤال نیز مطرح می‌شود که چرا ناگهان با پروتکل الحاقی مشکل پیدا کرده‌ایم؟ هرچه باشد، پیش از این به مدت دو سال، داوطلبانه، با تصمیم نظام و تأیید شورای‌عالی امنیت ملی، پروتکل را به اجرا گذاشته بودیم. در سال‌ها مذاکره هسته‌ای در دوره‌های متوالی نیز ظاهرا با وعده ارائه پروتکل به مجلس برای تصویب مشکلی نداشته‌ایم. مجلس نیز تاکنون موضع منفی خاصی نسبت به این پروتکل نداشته است. پس چرا ناگهان از پذیرش آن سرباز زده‌ایم؟

صرفِ طرح این ابهام، به‌تنهایی افکار عمومی را به‌سرعت علیه ایران بسیج خواهد کرد و متعاقبا، توسل به اقدامات قهریه و تحریم‌های شدید را از هم‌اکنون تسهیل خواهد کرد. حال باید دید تصمیم نظام در مورد این دو گزینه چه خواهد بود.

ادامه از صفحه ۱۷

ناجا، وزارت کشور و ورزش ورود زنان به سالن‌های ورزشی را امضا کرده‌اند

در بحث تشدید مجازات‌ها اگر بخواهید مصداقی صحبت کنید قرار است چه اتفاقی بیفتد؟

ما الان هم در قانون یک‌سری مجازات‌ها را داریم، اما هدف ما این است که خشونت علیه زنان از حوزه جرائم عمومی خارج شود و یک جرم خاص شود. چراکه مجازات خاص و برخورد خاصی را می‌طلبد، به‌خصوص خشونت‌هایی که در داخل خانواده که باید مأمن انسان‌ها باشد، صورت می‌گیرد. این موضوع در مورد کودکان هم صدق می‌کند برای همین در دنیا دادگاه خاص و تخصصی مقابله با خشونت علیه زنان با قاضی آموزش‌دیده و پلیس آموزش‌دیده مطرح است تا برخورد خاص را با جرم داشته باشیم همچنین باید تشدید مجازات صورت بگیرد چراکه جرمی که در داخل خانواده صورت می‌گیرد، باید متفاوت با جرمی باشد که علیه دزدی است که وارد خانه می‌شود و اینکه مجازات‌ها جنبه بازدارندگی داشته باشند. البته در چارچوب سیاست‌های قوه‌قضائیه که به نظر درست می‌آید و با درنظرگرفتن وضعیت موجود سعی می‌کنیم با همکاری قوه‌مقننه کاهش عناوین مجرمانه را داشته باشیم. برای هر جرم کوچکی، یک مجازات تعیین نکنیم چراکه وضعیت زندان‌هایمان به‌هیچ‌وجه قابل‌قبول نیست. ما رتبه اول تعداد زندانیان را در میان کشورهای اسلامی و رتبه پنجم را در میان کشورهای منطقه داریم و باید سیاست حبس‌زدایی و مجازات‌های جایگزین حبس، عملی شود در نتیجه باید هم در جهت تحقق این سیاست‌ها حرکت کنیم و هم مجازات‌ها، بازدارندگی لازم را داشته باشند. ضمن اینکه صرفا نباید به تغییر قانون اکتفا کنیم. باید با استفاده از کتب درسی، رسانه‌ها و... آموزش‌های فرهنگی را داشته باشیم.

وضعیت قربانیان اسیدپاشی چگونه است؟ قرار بود یک‌سری اقدامات برای حمایت از قربانیان اسیدپاشی انجام شود. به کجا رسید؟

ما پیگیر هستیم و رسانه‌ای نشدن به این معنا نیست که فراموش کرده‌ایم. درحال‌حاضر دوقربانی اسیدپاشی از نظر درمانی، تحت حمایت دولت هستند، سایرین پیگیر درمان و... نشدند. خانم مرضیه ابراهیمی در اصفهان و سهیلا جورکش در تهران مراحل درمانشان را طی می‌کنند. وزیر بهداشت حساسیت خاصی روی درمان هردو مورد دارند و پیگیر هستند. مرضیه ابراهیمی چندین جراحی پوست و خانم جورکش عمل چشم را پشت‌سر گذاشته است. یک‌سری هزینه‌های دیگر وجود دارد که بر خانواده تحمیل شده و پیگیر آن موارد هستیم. هزینه‌های درمان را وزارت بهداشت تأمین می‌کند و سایر موارد را ما پیگیریم. با هر دو این خانم‌ها ملاقات داشتم. منتها هنوز از نظر شناسایی عامل و یا عاملان موضوع به جایی نرسیده است.

کلا برای قربانیان اسیدپاشی آیا قرار به تشکیل مرکز خاصی است؟

ما یک گزارش راهبردی خدمت رئیس‌جمهور ارسال کردیم و به معاونت حقوقی رئیس‌جمهور ارجاع شده و معاونت حقوقی هم هم‌زمان با اسیدپاشی‌ها پیشنهاد تشدید مجازات برای مرتکبان اسیدپاشی را ارائه کرده است که با همکاری قوه‌قضائیه در حال پیگیری و در دست اقدام است.

برای حمایت چطور؟

در مورد مرکزی برای حمایت از قربانیان اسیدپاشی، بررسی‌های کارشناسی نشان داد اگر غیردولتی باشد مؤثرتر است. چندین سمن و فرد درخواست داده‌اند و هنوز به نتیجه مشخصی نرسیده است.

یعنی اگر با یک ان‌جی‌او به توافق برسید، مرکز ایجاد می‌شود؟

بخشی از فعالیت‌هایش می‌تواند حمایت و توانمندسازی قربانیان اسیدپاشی باشد. این نگرانی وجود دارد که حمایت‌های دولتی منجر به تشویق اسیدپاشی شود چراکه تجربیات مشابه وجود دارد.

م/الف ۷۱۲

آگهی ابلاغ

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران

نظر به اینکه پرونده سرکار خانم دکتر شیرین پروینی، فرزند محمدابراهیم، به شماره شناسنامه ۶۵۹، عضو هیات علمی دانشکده پزشکی به دلیل فعالیت نامنظم و عدم حضور در محل خدمت، در هیات بدوی رسیدگی انتظامی اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی تهران مطرح می باشد، لذا در اجرای ماده ۱۴ آیین نامه اجرایی قانون و مقررات انتظامی هیات علمی دانشگاه ها ابلاغ می گردد حداکثر ظرف ۱۰ روز دفاعیه خود را کتبا به مدیریت توسعه سازمان و سرمایه انسانی دانشگاه واقع در بلوار کشاورز، نبش خیابان قدس، ساختمان ستاد مرکزی دانشگاه تسلیم نماید. بدیهی است در صورت عدم مراجعه در مهلت قانونی طبق مقررات عمل خواهد شد.

روابط عمومی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران